

การถอดบทเรียน
ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ (สรร.)

ชื่อหน่วยงาน สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด

ประวัติ สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๐ ซึ่งดำเนินธุรกิจด้านการเกษตรอย่างครบวงจร อาทิเช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก ธุรกิจแปรรูปข้าวเปลือก ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจผลิตภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ข้าว และธุรกิจให้บริการรับ/ฝากเงิน ธุรกิจศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ ต่อมาสหกรณ์ฯ ได้ขยายกิจการก่อสร้างโรงสีจากขนาดกำลังการผลิต ๖๐ตันต่อวัน มาเป็น ๑๒๐ตันต่อวัน ณ สำนักงานสาขานกเหาะ ตำบลดงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีโรงปรับปรุงคุณภาพข้าวสารขนาด ๖๐ ตันต่อวัน ซึ่งทำให้สามารถแปรรูปข้าวหอมมะลิเป็นข้าวเกรดพรีเมียม ๔ แบรินด์ คือ ตราคนหาข้าว ตรา๑๐๑ ถุงสีทอง ตราTKทุ่งกุลาฟาร์ม และตราเกิดบุญ ขยายตลาดเพื่อรองรับ การเข้าสู่เขตเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน ให้ได้รับการยอมรับในระดับสากลต่อไป

ปัจจุบันสหกรณ์ได้ก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้นำในด้านธุรกิจอย่างครบวงจร โดยคณะกรรมการสหกรณ์หมุนเวียนเข้าดูแลช่วยเหลือในกิจการงานสหกรณ์ ๑๕ คน มีพนักงานสหกรณ์ ๕๐ คน ลูกจ้างประจำ ๑๒ คน ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด ๘,๗๐๖ คน สังกัดตามหมู่บ้านต่างๆ จำนวน ๑๓ ตำบล จำนวน ๑๕๒ กลุ่ม อีกทั้งสหกรณ์มีอุปกรณ์ที่คอยให้บริการอย่างครบครันไว้คอยให้บริการสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป

สำนักงานใหญ่ สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด
มีเนื้อที่ ๖ ไร่ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ ๒๐๖ ม.๒ ต.เกษตรวิสัย อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด มีโกดัง ๓ โกดัง เก็บ
สินค้าได้ ๖,๐๐๐ ตัน มีลานตากขนาด ๓,๒๐๐ ตร.ม.

โรงสีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด (สาขานกเหาะ)
มีเนื้อที่ ๔๕ไร่ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ ๒๑๕ ม.๑๑ บ้านนกเหาะ ต.ดงครั้งใหญ่ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด
มีโรงสี กำลังการผลิต ๑๒๐ ตัน/วันมีโกดัง ๖ โกดัง เก็บได้ ๘,๕๐๐ ตัน มีไซโล ๕๐๐ ตัน มีลานตาก
๑๖,๒๐๐ ตร.ม. มีโรงอบลดความชื้น ๖๐๐ ตันต่อวัน ปัจจุบัน สหกรณ์ฯ กำลังก่อสร้างไซโลเป่าเย็น
รักษาอุณหภูมิเพื่อรักษาความหอมของข้าวหอมมะลิได้ ตลอดทั้งปี ขนาดความจุ ๑๐,๐๐๐ตัน

ธุรกิจของสหกรณ์

๑. ธุรกิจสินเชื่อ
๒. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
๓. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต
๔. ธุรกิจแปรรูป
๕. ธุรกิจการรับ-ฝากเงิน
๖. ธุรกิจการกระจายสินค้า

การส่งเสริม สนับสนุนสมาชิก

โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเริ่มดำเนินการ ปี ๒๕๔๒ – ปัจจุบัน สมาชิกเข้าร่วมโครงการ ๑๔๘ ราย ๑,๔๒๐ ไร่ นำเมล็ดพันธุ์ขยายจากกรมการข้าวมาให้บริการแก่สมาชิกอบรมให้ความรู้/การผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพ/ตรวจสอบคุณภาพรับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากสมาชิกเพื่อนำไปจำหน่าย

แผนผังโรงสีสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด
 สถานที่ติดต่อ : 215 หมู่ 11 ต.ดงครั่งใหญ่ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด 45150 Tel./Fax : 0-4361-1062
 E-mail : kasetcoop@hotmail.com Website : http://www.kasetcoop.com

1. ป้อม รปภ.

15. อาคารสำนักงาน

2. ฉางเก็บข้าวเปลือก 1
ขนาด 500 ตัน

14. อาคารตาสั่ง
(จุดรับซื้อข้าวเปลือก)

3. โรงสี 1

13. ฉางเก็บข้าวเปลือก 4
ขนาด 500 ตัน

4. โรงอบลดความชื้น 1
ขนาด 100 ตัน/วัน
และไซโล ขนาด 500 ตัน

12. ฉางเก็บข้าวเปลือก 3
ขนาด 1,500 ตัน

5. ไซโลเป่าเย็น
ขนาด 10,000 ตัน

6. โรงอบลดความชื้น 2
ขนาด 500 ตัน/วัน

7. ฉางเก็บข้าวเปลือก 5
ขนาด 2,000 ตัน
และฉางเก็บข้าวเปลือก 6
ขนาด 3,000 ตัน

8. ฉางเก็บข้าวสาร
ขนาด 1,000 ตัน

9. ฉางเก็บข้าวเปลือก
ขนาด 500 ตัน

10. โรงสี 2

11. โรงปรับปรุงคุณภาพ
ข้าวสารและโรงบรรจุ

- **มีความเป็นมาอย่างไร แรงบันดาลใจอะไร ในการดำเนินการ**

สหกรณ์ดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหลายอย่าง ธุรกิจรวบรวมและรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกหรือเกษตรกรทั่วไปก็เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนขบวนการสหกรณ์ เพื่อเป็นการสร้างอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตในตลาด ยกเว้นราคาซึ่งเป็นการช่วยเหลือสมาชิกให้ขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม และไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องของการชั่ง ด้านราคา หรือการหักค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงมีการตั้งศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตและแปรรูป

- **เล่าประสบการณ์จากวิธีการทำงานจริง**

ในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด ได้จัดทำศูนย์เรียนรู้ด้านการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร มีการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้สมาชิก สมาชิกนำผลผลิตที่ได้มาจำหน่ายให้กับทางสหกรณ์และทางสหกรณ์นำผลผลิตที่รวบรวมและแปรรูปจำหน่าย

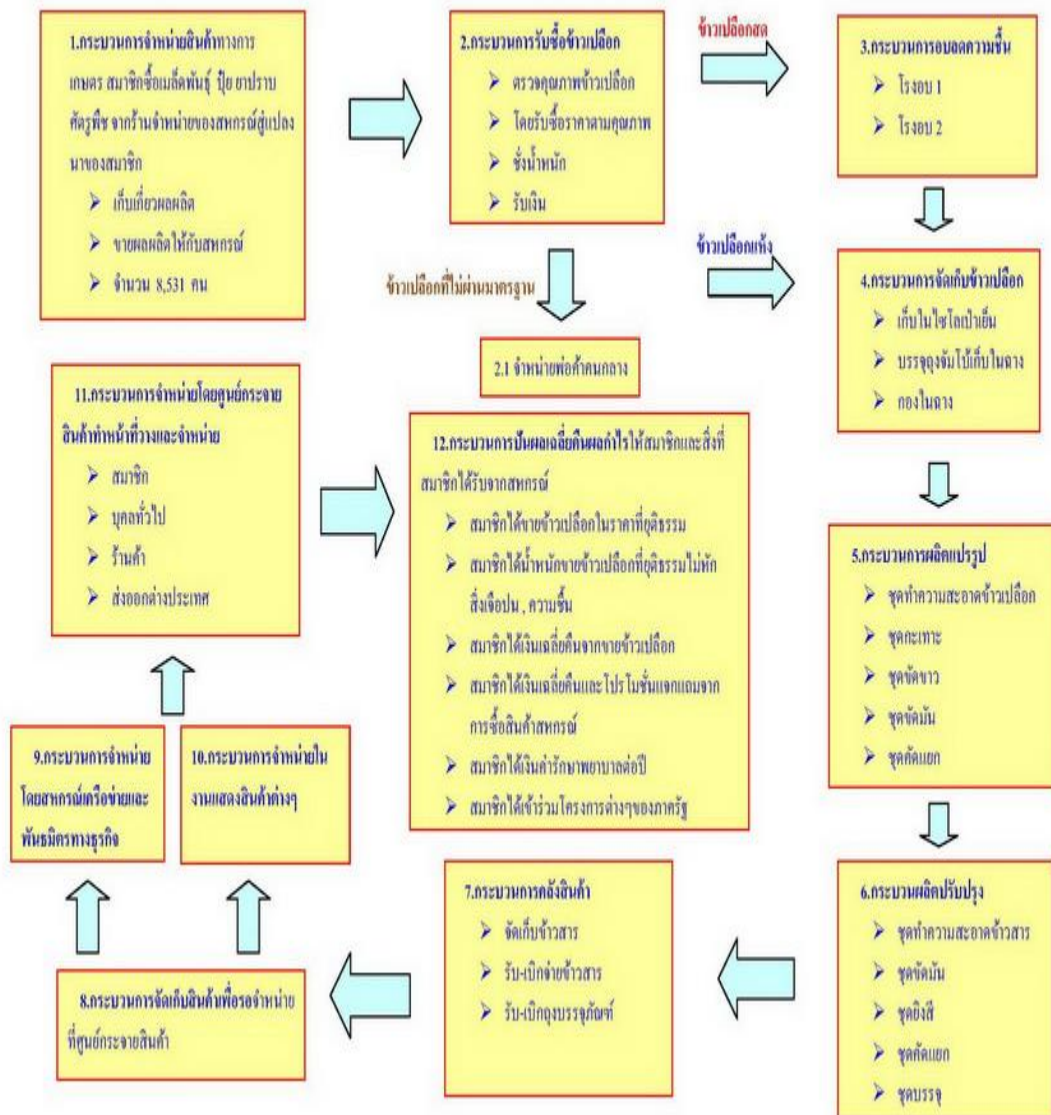
- **วางแผนไว้อย่างไร อะไรคือจุดหมายของการปฏิบัติการ**

แบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ มีการตั้งเกณฑ์ในการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกที่ได้มาตรฐาน และขยายการรวบรวมทั้งสมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไป นำไปแปรรูปและจำหน่าย

- **วิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ**

ในการศึกษาดูงานสามารถเข้าไปศึกษาได้ตลอดปี

ผังกระบวนการกิจกรรมเรียนรู้โรงสีข้าวสหกรณ์การเกษตรนครพนมวิสัย จำกัด

- **ระบุผลงานที่ได้รับจากการทำงาน**
สมาชิกสหกรณ์เข้ามาจำหน่ายผลผลิตให้กับทางสหกรณ์
- **ระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จ**
การส่งเสริมให้สมาชิคนำผลผลิตจำหน่ายให้กับทางสหกรณ์ โดยเน้นความเป็นธรรมด้านราคาและเครื่องชั่ง
- **ข้อเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานต่อไปให้ดีขึ้น**
ควรมีเครื่องจักรเพิ่มเติมที่ช่วยในการรวบรวมและเก็บรักษาผลผลิต
- **ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน**
ผลผลิตออกมาในช่วงเวลาเดียวกันทำให้มีปัญหาในการรวบรวม

- **สิ่งใดไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ / ทำไมไม่เป็นเช่นนั้น**
ผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐาน ผลจากสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป
- **สาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ**
ตลาดสำหรับการจัดจำหน่ายผลผลิต ที่มีทั้งภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านภูมิอากาศ
- **ข้อเสนอแนะวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน**
การเชื่อมโยงของด้านการตลาดของทางสหกรณ์ ภาครัฐ และเอกชน
- **ข้อเสนอแนะในสิ่งที่ควรทำเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา**
ความร่วมมือ สมาชิกและเกษตรกรในการรวบรวมผลผลิตจำหน่ายให้ทางสหกรณ์
- **ประเมินความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา**
ความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มีผู้เข้ามาศึกษาดูงานเป็นประจำ
- **ระบุผลลัพธ์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ**
สมาชิกและเกษตรกรทั่วไปนำผลผลิตมาจำหน่ายที่สหกรณ์

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลคงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สินค้าหลัก : ข้าว สถานที่ตั้ง : ๔๘ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลคงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อเกษตรกรต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ : นายแสวง มะโนลัย อายุ ๖๒ ปี บ้านเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๑๒

ตำบลคงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สถานการณ์ของพื้นที่ : พื้นที่ปลูกข้าวคิดเป็น๗๗.๗๘ % ของพื้นที่ตำบล

ปัญหาที่พบ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง การผลิตข้าวใช้น้ำฝนอย่างเดียว

แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง สามารถลด

ต้นทุนลง ๘๐๐ บาทต่อไร่ จากต้นทุน ๓,๔๘๐ บาทต่อไร่

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การลดต้นทุนการผลิตข้าว

การนำไปใช้ประโยชน์ : ลดต้นทุนการผลิตข้าวลง ๘๐๐ บาทต่อไร่

หลักสูตรเรียนรู้

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๒. การปรับปรุงบำรุงดิน
๓. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
๔. การแปรรูปจากข้าวหอมมะลิ

ฐานการเรียนรู้

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๒. การปรับปรุงบำรุงดิน
๓. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
๔. การแปรรูปจากข้าวหอมมะลิ

การถอดบทเรียน การเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ (ศร.)
และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ชุดคำถาม	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	การเชื่อมโยงเครือข่าย ศร. และ ศพก.
ชื่อศูนย์ฯ ต้นแบบ	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด	ศพก.อำเภอเกษตรวิสัย	สกก.เกษตรวิสัย จำกัด และ ศพก.อำเภอเกษตรวิสัย
เป้าหมาย	สมาชิกสหกรณ์ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์	ร่วมกับทางสหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน	ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์เกษตรผสมผสาน และการแปรรูปผลผลิตพร้อมให้ความรู้ผู้สนใจ	สมาชิกสหกรณ์ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์
แรงบันดาลใจหรือทัศนคติ อะไรที่ทำได้อย่างนี้	เพื่อให้สมาชิกเข้ามาร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์โดยให้สหกรณ์เป็นตัวกลางจัดหาวัตถุดิบรวบรวมและรับซื้อผลผลิตสมาชิก	การส่งเสริมทางภาครัฐโดยให้สหกรณ์เป็นตัวกลางจัดหาวัตถุดิบรวบรวมและรับซื้อผลผลิตสมาชิก	เพื่อต้องการเพิ่มรายได้และปรับระบบการทำเกษตรพร้อมรวบรวมผลผลิตมาจัดจำหน่าย	เป็นการเสริมรากฐานการทำเกษตรและการเพิ่มรายได้กับเกษตรกร
เปลี่ยนแรงบันดาลใจมาเป็นเป้าหมายอะไร	สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับทางสหกรณ์เพิ่มขึ้น	ความต้องการในการให้สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการทำธุรกิจสหกรณ์	เพื่อมีช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางด้านการเกษตร	การลดต้นทุนในการผลิตรวบรวมผลผลิตจัดจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้
เปลี่ยนเป้าหมายเป็นวิธีการอะไร	นำความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ - มีฐานการเรียนรู้เรื่องการสหกรณ์ การบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ - ปัจจัยความสำเร็จสมาชิกนำผลผลิตด้านการเกษตรเกษตรอินทรีย์นำมาขายให้ทางสหกรณ์	นโยบายสู่การปฏิบัติทำความเข้าใจกับสหกรณ์และประสานงานกับหน่วยงานภาคการเกษตรเพื่อหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม - ลักษณะเด่นที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จคือการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์	- นำความรู้จากประสบการณ์จริงเทคนิควิธีที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มาทำฐานการเรียนรู้ และลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต - ปัญหาอุปสรรคการส่งเสริมภาครัฐที่ไม่ต่อเนื่อง และการลงมาส่งเสริมที่แยกกันทำ	- มีการติดต่อประสานงานเพื่อรวบรวมสินค้าด้านการเกษตรพร้อมเป็นตลาดกลางจำหน่าย

ชุดคำถาม	ศูนย์เรียนรู้การ สหกรณ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริม สหกรณ์	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร	การเชื่อมโยง เครือข่าย ศรร. และ ศพก.
ผลที่เกิดขึ้นคือ อะไร	การขยายผลไปสู่ สมาชิกสหกรณ์มี เทคนิค กลุ่มผู้นำได้ไป เรียนรู้แล้วนำมาปรับ ใช้กับตนเอง ขยายผล กับสมาชิกทั่วไป นำกลับความรู้ไปใช้ใ้ จริง และเป็นการ กระจายความรู้ในการ แปรรูปผลผลิตแก่ผู้ สนใจ	- ผลงานเด่นที่ ภาคภูมิใจในการทำ ให้ สหกรณ์ ร่วมมือ ในการรวบรวม ผลผลิตเกษตรของ สมาชิกและจำหน่าย ออกไปใน ระดับประเทศ	เป็นต้นแบบและ แหล่งเรียนรู้ด้าน เกษตรอินทรีย์ที่ให้ผู้ ที่สนใจมาศึกษาและ ขยายผลต่อไป เพื่อ เป็นการเกษตรแบบ ยั่งยืนต่อไป	ได้มีการเชื่อมโยงองค์ ความรู้ ศรร. และ ศพก. ในการรวบรวม ผลผลิตการเกษตร